

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Szt.-István-tér 11.

Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:

Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:

Dr. Reich Aladár
ország. képvis.

Főmunkatársak:

Dr. Nyiraty János
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:

Egész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 1.50. Egyes
szám ára 12 fillér.

Múlt és jelen.

Irta: Barabás Béla dr. országgyűlési képviselő.

A rohanó évek időhatárainak újabb kezdő oszlopához értünk. Elmúlt az egyik esztendő, nyomába lépett a másik.

Álljunk meg egy pillanatra, mesgylén a multnak és jövőnek.

Lehet, hogy a multnak nincs öröme, de vannak eseményei, van története, amelyeken felépül a jelen, amelyekből sarjadzik a jövő.

Igen a jövő és annak minden reményei.

Vajjon az elmúlt esztendőnek jelentékeny eseményei minő hatással lesznek az új évre: vajjon édes hazánk felett elröppent arasznyi időnek eredménytelensége továbbra is lekötve tartják-e fejlődését a haladásnak; vajjon a jövőben lesz-e a magyarnak jó napja, lesz-e sikeres előmenetele a megmozdult áramlatoknak?

Mert a mult esztendő valóban áramlatokat mozdított meg.

Ne kutassuk, kinek volt hibája, büne, hogy alkotmányos életünk majdnem négy évtizede alatt nem teljesítették a hivatottak és választottak kötelességüket, érvényesíteni e haza határán belül minden állami intézményben és szervezetben nyelvünket. Ne sopánkodjunk a

multnak végzetes tétlensége felett. Elkéstünk vele.

De örvendjünk azon, hogy a kedvező áramlatok megmozdultak.

A magyar törvényhozás alvó lelkiismerete felébredett. Az emberek lelke megmozdult, a honfui vágyak megnyilatkozása keresztüljárta a nemzeti közvélemény vérkeringését s ma már el nem lehet fojtani a nemzet életre keltett szózatát, amely folyton fülünkbe zengve, követeli a magyar nyelv jogát, használatát.

A magyar nyelv, a magyar nemzet élete. Nyelvünk nélkül nincs erkölcsi életünk, erkölcsi élet nélkül pedig csak értéktelen embertömeg vagyunk.

Az elmúlt esztendőnek küzdelme szent volt, magasztos volt, mert a magyar nyelvért volt. Az Isten adta, törvényeink biztosították számunkra: ember fia tehát tőlünk sem el nem vitathatja, le nem tagadhatja, el nem veheti.

Azonban mi ez a nemzet, ne tagadja meg, ne árulja el azt, ami a miénk. A multnak gyengeségei, hibái, gyarlóságai maradjanak a multé, — a jövőé legyen az ébrenlét, a kitartás és az az el nem fogyó életerő, amely nemcsak megvédett bennünket az enyészettől, de számottevő helyre emelt bennünket a nemzetek között.

A megmozdult nemzeti áramlatoknak nem szabad mesterséges eszközökkel útjába állani és nem szabad a lemondás, az eredménytelenség tanát hirdetni a bölcsesség kényelmes tógájából.

Mert ezek a nemzeti áramlatok évszázadok gonosz hagyományainak be-rozsdásodott závarjait verik le s keresztül zúgják a megpenészedett maradiságnak fojtó levegőjét.

Új eszmék, régi igazságok támadnak fel nyomában

Fojtó gőz helyett friss levegő, sötétség helyett üdítő világosság, némaság helyett vidító beszéd, elnyomatás és szolgaság helyett életet adó szabadság!

A magyar ember esztét ne foglalkoztassa továbbra is az elmúlt idők felett való töprekedés, ne uralja a megalakulásnak és alkalmazkodásnak pillanynyi előnyei, hanem a jövőbe vetett hitnek világossága nyissa fel a lelkeket s nemzeti életünket tápláló remény töltse be a szíveket.

Amit elmulasztottunk az elröppent évek alatt, hozzuk helyre jövőben a hazafiai kötelességnek hűséges betöltésével.

Mert csak így kívánhatunk magunknak is, neked is édes magyar hazánk, — boldog új évet.

TÁRCA.

Új-év reggelén.

Szürke felhő, szürke kárpit
Mért takarod az eget?
Hadd lássunk már fényes napot,
A mely hazánk felett ragyog,
S remény-sugárt ereget.

Hadd lássunk már felragyogni
Egy tündöklő csillagot;
Tenger bú és bánat nyomán
Derengjen, oh, üdv e hazán,
Melyet az ég elhagyott.

Új-év derengő hajnalán
Lelkünk öltön szárnyakat,
Szálljon vissza mult időkbe,
Hol rabságát sirva nyögte
A magyar, bilincs alatt.

S szálljon vissza ama korba,
Mely rabláncokat töre;
Midőn idusán tavasznak
Honfi szemek ragyogtanak,
S zengett a szó: előre!

S lelkesedve dicső példán:
Legyen magyar a magyar;

Ne susogja ajka félve:
Egy kis függetlenség kéne;
De felzúgni nem akar.

Ime itt az új-esztendő,
Egy új kornak hajnala;
Ne legyünk, oh, félénk-gyávák,
Vívjuk ki a szabadságát
S virulni fog a haza.

Joachim Ágoston.

Berlintől Stockholmig. *)

— Utirajz. —

Irta: Vértesi Károly.

Porosz Pomerániában. — Gőzkompa a tengerszoroson. — Rügen-sziget. — Rex. — Svéd punca. — A tengeren. — Szeretem a tengert. — Csillagfényes éjszaka. — Híre előre szárnyalt.

Berlinből, tucatvárosokán és Stettinen át, nagy darab uton jutottunk fel. Láttuk a gazdag német népnek fejlett földművelését. Itt-ott már vágta a rendet, a kemény rövid gabonaszárak meredeztek. Gyárkérmények hirdették iparát, tehervonatok a kereskedését. A legerősebb katonai államot, az erejében duz-

*) Mutatvány szerzőnek „Az éjjeli nap országában. Svédország.” című, 17 színnyomatu képpel illusztrált utirajzaiból. Egész vászonkötés. Megrendelhető 4 koronáért a szerzőnél Zomborban.

zadó országot keresztülutazván, Stralsundhoz érünk a Porosz Pomeránia fővárosához. A kékvizű, mintegy két kilométernyi Strelasunde¹⁾ tengerszoroson, alkonyattájt, kürtőjéből szikrát szóró gőzkompon mentünk át a szakadozott partu Rügen-szigetre, amely valaha a szárazföldre tartozhatott. A leáldozó nap tűzgolyója a tenger hullámaiba merült, örökszép látványt nyújtott. A távolodó, gyéren világított partokkal a szürkület leereszkedésével csakhamar eltűntek a stralsundi göth izlésű főtemplomnak a homályos körvonalai. Egy levelezőlapról néztem azután a régien is szép templom színes rajzát.

Rügen, Németországnak legnagyobb szigete; 1815-ben kapta meg. Ezen a szigeten született (1766) Platen gróf, a Göta-csatorna megteremtője. Rátérek. A sziget ingó talaja tőzeges és homokos, mégis több a termékeny terület, bükkerdős. Az egyes gazdaságokat cölöpökre feszített sodronykerítés futja körül. Bévül kurtarudu parasztszekerék. Igen szép villákat lehet látni, uszni a holdfényben, mely ezüstbe burkolta a fák tetejét. Az indulóházban néhány vértelen ajku, bágyadt erejű, — bizonyára sovány ikráju — kisasszony lézengett. Egy kicsike, a nagy lírikus Heinének az aranybetűs kötetét szorongatja. A sápkórosok

¹⁾ Sund = tengerszoros.

Bajai függetlenségi párt ujéve.

Mint minden évben úgy az idén is impozánsan ünnepelte meg a bajai függetlenségi párt ujesztendő napját.

Mintegy 200 főből álló választópolgár fejezte ki hódolatát és elismerését *Drescher Gyula* pártelnöknek, köszönetét és bizalmát *Dr. Reich Aladár* orsz. képviselőnek.

Ez a nap újabb fényes documentuma volt a választó polgárság ragaszkodásának, szeretetének orsz. képviselője iránt, akinek alább közölt beszédjét meglelégedéssel, megnyugvással, s minduntalan kitörő lelkesedéssel vették tudomásul.

Magáról az üdvözlések lefolyásáról a következőkben számolunk be.

Az üdvözlő választópolgárság nagy sokasága a délelőtti órákban lapunk szerkesztőségében gyülekezett, ahonnan *Dr. Nyiraty János* és *Dr. Valentin Emil* alelnökök vezetése mellett *Drescher Gyula* vendégszerető házába vonult föl.

Az üdvözlőbeszédet *Dr. Valentin Emil* intézte a következőkben:

Mélyen tisztelt pártelnök úr!
Kedves Barátunk!

Nekem jutott szerencsés osztályrészüln az a megtisztelő feladat, hogy az évforduló alkalmából, a bajai függetlenségi párt nevében téged szívünk igaz melegével, szeretetünk egész bensőségével üdvözlünk és köszönetet mondunk a te bölcs, okos és tapintatos vezetői működésedért, azon nagy feladatok eléréseért folytatott küzdelemben, melyeket úgy az országos politika, mint a helyi közigazgatás szabnak elő.

Mert kettős cél vezetett bennünket önzetlenül és fáradhatatlanul mindenha működésünkben. Egy általános politikai és egy közvetlenül városunk érdekét istápoló helyi érdekű.

Általános politikai hitelvünkhöz való ragaszkodásunk csak erősödött, csak izmosodott a lefolyt évben, a Magyarország függetlenségéért vívott nemzeti küzdelemben, és ha a kívánt eredménnyel nem is zárult ez a harc, a párt erkölcsierjét megszilárdította, és megvetette biztos alapját a nemzet jogos kívánalmainak megvalósításáért a jövőben vívandó lélekemelő küzdelemre.

Ámbár a küzdőpárt hazafias törekvése az elérni kívánt nemzeti vívmányokért magasztos

volt, és ezért a világ előtt csak elismerés, dícséret illeti önzetlen munkájukat, de viszont a függetlenségi párt presztigének megóvására szolgált az az önmérséklet, melyet a párt túlnyomó többsége az állami élet funkciójának zavartalan működésére érdekében tanusított. Egyébként a történelem fog majd igazságot szolgáltatni a függetlenségi tábor két ellentétes fractiójának magatartása fölött.

A másik cél, városunk boldogulásának előmozdítása szintén csak nyert a lefolyt esztendőben a klikkek megtörésére kifejtett akciókban az előre törő magánérdekek megfékezésében.

Ezekben a tusákban a te bölcs fáradozásod, a te bölcs mérsékleted, a te mindent áttekintő vezető képességed vonult végig, amiért a meglelégedés, a büszkeség érzése tölt el bennünket, és a hála ellenállhatatlanul feltörő szavai csendülnek meg ajkainkon, hogy megköszönjük neked önzetlen működésedet, és Boldog új esztendőt kívánunk neked, kérve az ég urát, hogy számos évekig áldjon meg erővel, úgy a saját, mint családod és pártod örömeire!

E lelkes szavak elhangzása után *Drescher Gyula* pártelnök bensőségteljes beszéd keretében köszönte meg pártjának iránta tanusított odaadását, továbbra is biztosítva közre munkálását úgy a párt, mint a város jövődö boldogulása érdekében.

A pártelnök lakásáról az üdvözlő párthívek *Dr. Reich Aladár* orsz. képv. lakására indultak, ahol *Drescher Gyula* pártelnök tolmácsolta a párt szerencsekívánatait az alábbiakban:

Nagyságos képviselő úr!
Kedves barátunk!

Ma már nemcsak megszokásból, nemcsak kötelességszerűen jöttünk hozzád boldog új esztendőt kívánni, hanem a hála, az elismerés zászlaját hajtjuk meg előtted azon odaadó, szünni nem tudó munkásságodért, melyet a lefolyt parlamenti küzdelemben a magyar nemzet jogos aspirációért, a haza, a nemzet javára, városod jövődö boldogulására és választóid büszkeségére kifejtettél. Kivetted részedet bőségesen a fiatal óriások küzdelméből, éjjelt nappallá téve dolgoztál választóid legnagyobb meglelégedésére. A párt minden egyes tagja rendíthetetlenül ragaszkodik a te eszméidhez és bizalmat helyez továbbra is a te jövődö működésed elé. Most már nemcsak a barátság, a vonzalom kapcsai teszik szorossá közted és pártod minden egyes tagja között az együttérzést, hanem erős bizalmunk is mintegy nagy, összetartó erő szilárdítja köz-

egy kis egészségügyi felszerelésre törekedtek ebben a napsugaras évszakban a jó levegőjű szigetre. Szánalommal nézek rájuk, kiknek keble nem szerelemért, hanem friss levegőért sóvárog, s azt gondolom, már előbb is jöhettek volna ide, sütkérezni a nyári nap fényében. Régi dolog, hogy az egészség hiányát akkor érezzük, mikor az egészség már megromlott. A jó levegőt akkor keressük, mikor már a szobalevegő sorvadó kórral fenyeget. Gyümölcszág tör elő kertből, hűvös szellőn.

A sziget éjszaki részén levő *Sassnitznál*, az egyszerű halászfaluból alakult pompás fürdőhelynél megcsap a Keleti tenger friss lehe; parton, tajtékozva csapnak fel a habok.

Csak hogy szívhatom már az idegerősítő sós levegőt! Kiállításra iparkodván, lesz az idegeknek megpróbáltatása, erős igénybevétele. Szerettem volna azért azokat itt megerősíteni, de ment, sietett mindenki, mintha üzték volna, s így a hasonlíthatatlanul szépnek mondott vidék tölgy- és bükkerdeinek a poroszok által elmagasztalt, szélből óvott, fejbántalmakban a szervezet idegközpontján szenvedők jól-éső csendjét csak hírből ismerem. Pedig milyen szép volt az idő! Fuvalom nem mozdult, nesz, semmi sem szakítá meg az est csendjét.

Rex volt a neve annak a nagyszerű berendezésű, fehérre festett, az ujnak zománcával

bevont svéd szalon-gőzösnek, melyen a svéd szó legott uralomra jutott. Színes képét — amint a hullámtarajokat vágja — a fődélzetten megveszem. A svéd puncs, az első svéd területen, kellett magát. Vigan járta attól a magyar szó. Kinek is ne ízlenék ez a kitünő ital? melyet, ha a régi görögök ismertek volna, elneveztek volna istenek italának és hasonlóképpen jóízűen megitták volna, mint azt mi tevének, földi gyarló, de jó ízléssel bíró emberek. Itt mégis jobban ízlik, mint az Olympion ízlenék. Az éjszaki szélesség 56—73 foka kell hozzá, de haza hozván belőle néhány palackkal, itthon, jó társaságban, élmények elbeszélése között még jobban esett az arany nedű szürcsölése.

Örültem, hogy ismét tengerre jutottam. Tengerre, amely megszámlálhatatlan idő előtt a khaoszt, gőzkörként vette körül, és amely most a medribe illeszkedve, népeket, országokat választ el. Itt is háromat. Időnként, ha megunja fekhelyét, társául szegődik a szélviharnak, habot habra verve, ostromolja a partokat, de nem szeresheti vissza előbbi uralmát, mit elvesztett, sőt néhol — megfigyelés szerint — a vízből emelkednek a partok, hátra megy a tenger.

Nagyon szeretem a tengert, a tenger élénk madárvilágát, jól érzem magamat a tengeren, kivéve mikor Neptun követeli áldozatát. Ne-

ted és pártod közt a szoros kapcsolatot. Oszthatlan bizalommal tekintünk hát úgy a magyar haza, mint a választó kerületed érdekében kifejtendő munkásságod elé és szebb jövőnk hitében, jobb sorsunk reményében kérjük a Mindenhatót, hogy törekvéseidet ebben az esztendőben ép úgy mint még számos évekén át áldás és siker koronázza.

A lelkes éljenzésektől megszakított felköszöntőre *Dr. Reich Aladár* orsz. képviselő az alábbi beszédben válaszolt:

Kedves barátaim!

Ma harmadizben üdvözöllek benneteket vendégeimül, hogy az új esztendő alkalmából jó kívánságainkat egymással kicserélhessük, de benső szükségét érzem annak, hogy a mai napot arra is felhasználjam, hogy őszinte szeretetemnek kifejezésén kívül egy kissé arról is beszéljek hozzátok, a mi most minden jó hazafi lelkét nyugodni nem hagyja, a mi fölött tépelődik minden komoly elme: mik voltak az elmúlt esztendőnek tanulságai, és milyen magatartást javallanak azok a mi részünkre, a közel jövőre és a most beköszöntött ujesztendőre.

Kedves barátaim!

Az az esztendő, a melynek temetéséről jövőnk az újnak bölcsőjéhez, válságos eseményekben, nemzeti fejlődésünkbe mélyen belemélyülő mozzanatokban gazdag volt. Jó és balsors váltakozva kísérte a nemzet igazaiért küzdőknek harcaát, kétség és reménység, hit és csalódás kergették egymást szüntelen; volt veszteség, de volt diadal is, s a kockán forgott érdekeknek és elért eredményeknek csupán erkölcsi értékelhetősége lehetetlenné teszi a mérleg egybeállítását.

Bizonyos azonban, hogy honfitársainknak jelentékeny része csalódásként fogadta a politikai életnek legújabb alakulását, és ki nem elégítve, csüggetegséggel látja, a harcba vitt lángoló lelkesedésnek, a hirtelen megtermett duzzadó nemzeti erőnek meg nem felelő, azokhoz nem méltó »nemzeti vívmányok« név alatt ismert eseményeit.

És ez nem csodálható! Mennyi reményt, mennyi bizalmat, mennyi áldozatkésztséget vittünk bele a küzdelem megindításába, és mily elenyészően csekély, milyen semmisség az, amit megvalósítani látunk s a minek létrejövését várhatjuk. Mert nem áltatom magamat, de nem kívánok mást sem áltatni azzal, hogy akár a megszerzésükre fordított nagy erőfeszítésekhez arányítva, akár önmagukban véve, számbavehető, említést érdemlő dolgok volnának azok, amiket a késedelem vívmányai

hezebben esik ezt megadni neki, mint *Bachusnak* az övét.

Sajnállok lefeküdni, csillagfényes az éjszaka, a *Merkur* elég élénken csillog, *Venus* nemkülönben, *Castor* és *Pollux* is, kiknek a római tengeri utasok áldozatot mutattak be, de az éjjeli nap tüneményét kezdjük már észrevenni. Látom fényességében az égboltot s belemerülök a csodálatos égi testek nézésébe; a homály oceanjából való keletkezésük fölött elgondolkozom, múlásukon tanakodom, fognak-e végződni, vagy örökön keringeni? Az örökkévalóság fogalma meghaladja eszemet, ahhoz el nem jutván, emberi elmém rabul ejtve, megnyugszom abban, hogy véges elme nem foghatja fel a minden méretet meghaladó végtelent, véges eszű ember gyarló szemmel nem láthat be az égi titkokba. A bennen önkénytelenül felmerült kérdésekre nem felelhet senki sem. A fényesen ragyogó hold lassan lejt a vándor utján; a késői éjnek csaknem nappali a világossága. Fényének ezüstös a rezgése. A felhők mögöl hol kibukkan, hol meg azok mögé rejtőzik, mintha bújósdit játszanék velök. Erről az ártatlan keringőről, melynek fénye ott táncol most a hullámokon, azt vélték az ókorban, hogy embert, állatot éltet, a természetet teremti. Mi, az élet kútforrásának nem nézzük, csak a földünk nagy lámpásának. Ezüstös fényt vet

gyanánt elébünk tááltak. Hát az legyen összes eredménye egy nemzet felbuzdulásának, hogy a mindeddig program nélkül szűkölködő szabadelvű párt programot csinált, vagyis inkább csináltatott magának! Még hozzá milyet! Hát nem szégyen-e a nemzetnek, hogy a kormányzó, tehát az állami akaratot kifejező párt programként olyan pontokat állítson föl, amik a magyar állam állami létezésének úgy amint felállítottuk, egyenes tagadását képezte. Magyar címer, magyar zászló, magyar igazságszolgáltatás, magyar oktatás; de hogy mertek ilyen határozott formában kötni meg a fejlődés végcélját. Csak általánosságokba burkolva, mint tanulmányozás tárgyát képezendő, kívánságokat, mint a körülményekhez képest előbb, vagy utóbb, jobb, vagy rosszabb formában, — szóval akkor, és úgy, amint az a katonai körök felfogásával meg fog egyezni — megoldandó kérdéseket tárgyalja még azokat a csekély dolgokat is.

De ha így, ha ilyen eredménnyel zárult be a több mint egy esztendeig tartó parlamenti és nemzeti küzdelem, joggal kérdehetitek, miért kellett mégis befejeződni, miért nem folytattuk tovább?

Válaszomat hosszas tépelődés, sok álmatlanul átvirrasztott éjszaka érlelték meg bennem éppen úgy, mint a függetlenségi és 48-as párt többi tagjaiban is.

Az egyik oka pártunk magatartásának az, hogy a küzdelem további folyamatában azt kellett tapasztalnia, hogy a harcba állott erőiben óriási fogyatkozás történt, ami egyrészt a teljes siker kivívását teljesen lehetetlenné tette, másrészt pedig az erkölcsi felelőségnek elbírhatatlan terhét nyomasztotta volna reánk a gazdasági életnek, alkotmányos biztosítékainknak, és a kivételes állapot által sujtott egyes existenciáknak veszélyeztetése, kockára tétele miatt.

Mert addig, a míg egységes volt a nemzet akarata, a míg azt lehetett mondani, hogy az általunk fölkelte, erőssé nevelt hit megtöltötte minden magyar embernek szívét és lelkét tenni vágyó, minden áldozatra kész hazafias lelkesedéssel, addig szent jogunk és szent kötelességünk volt folytatni a harcot, és nem tekinteni, nem kimélni semmit, ami a harc pusztításainak áldozatává válhatott. Addig joggal szezeghetünk szembe a katonai körök által egyoldaluan befolyásolt királyi akarattal szemben a nemzet akaratát, mely egy volt lényegben, és egy volt formában.

De amikor a harc folyamán arról kellett meggyőződnünk, hogy elpártolt oldalunk mellől a nagy szabadelvű-párt, cserben hagyott az, aki felé mint ezen harc hivatott vezére

felé bizalommal tekintettünk kezdettől fogva, s aki bizalommal táplált bennünket szüntelen: amikor kiállott a küzdők sorából Apponyi Albert gróf, akkor csalódva kellett meggyőződnünk arról, hogy amit mi a szent ügyért való lelkes harc zajának hallottunk, az nem volt egyéb, mint az érvényesülni vágyó egyéni érdekeknek dulakodásából keletkezett zsvaj, mint a hatalom megszerzése körül folytatott alkudozásoknak vásári lármája. Megszűnt ezáltal a remény, hogy a harcnak sikere leend, mert józanul nem lehetett várni, hogy a király abból, amit felségjogának, családi örökségének tekint, engedni fog annak a nemzet javára, amelynek többsége — formailag alkotmányos többsége — ezen felségjogának gyakorlásában gátolni most nem kívánja.

Már pedig egy, az itt kifejtett oknál fogva sikerrel nem kecsegtető harcban áldozatul dojni mindent, ami a nemzet jövője fejlődésének biztosítója lehet, áldozatul dojni a gazdasági fejlődés reményét, és romlásba dönteni ezreit a honfitársaknak, és örökre lehetlenné tenni a parlamentáris nemzeti harcokat a házszabályok rombadöntése által: erre nem bírhatott erkölcsi jogosultsággal a most magára hagyott ellenzék.

Látnunk kellett, hogy az idők teljessége még be nem következett, hogy még további apostolkodásra van szükség, amíg a hívők serege megszaporodik, és magával ragadja az eszme erejével a gyöngéket, a kételkedőket, a kishitűeket.

Miként a szentírás mondja: »Az új bort pedig nem töltik hitvány tömlőkbe, mert elszakadoznak a tömlők, és a bor kiomol.« Láttuk, hogy az igazi, áldozatkész hazaszeretet színborának befogadására a szabadelvű-párt régi, földözött, hitvány tömlője nem volt elég erős: a forrás duzzasztotta egy darabig a tömlőnek penészes, vénhedt falait, de mihamar engedtek azok, lék támadt és a drága bor kiomlott.

Ez lett volna egyik oka pártunk magatartásának.

A másik ok pedig az, hogy mint már említettem, nem csupán veszteségek és csalódások jártak harcunk nyomában, hanem mutatunk olyan eredményekre is, amik működésünket kísérték, a melyek bár tényleges, valóban létező intézményekként nem állandósultak, de mint megteremtett erkölcsi tényezők, a nemzet küzdelmének további folytatására hatalmas reményt, biztos erőforrást nyújtanak.

Ilyen erkölcsi tényező az, hogy ebben az országban, a melynek jövője fölött Ugron

vízre, földre. Természettudósok többet tudnak róla. Látnak hegyeit, krátereit, vizeit. Azok számítsák ki, vajjon az égen több-e a csillag, mint homokszem a Saharában. Én azt hiszem, nincs annyi szám a földön, mint csillag az égen. Ködfoltok — a csillagos égen megannyi naprendszer — adják a gondolatot agyamba. Mi a tenger végtelensége ezek mellett!!

A levegő kitünő, éltető. Mintha ujja születném. Boldog, aki tenger mellett lakik. Most bőviben leszek annak, látni fogom számtalan színárnyalatában, mikor hajónk átszántja azt, azután is, mikor az Éjszaki-fokig fölmegegyek, hogy a természet csodás színjátékába merülhessek.

Hajók szelik keresztül-kasul a vizet szárazföld közelében. Mozgó világosságuk, mint bolygó fáklya lángja. Uralomra jut a félhomály, a hajó kattogása közben fáradt szememet lecsukom s egyet szundítok.

Trellobornál verődtem fel, mikor a hajnal hasadt fényes szárnyon, derengő fény áradt ki a félhomályból. A csillagok közül egyedül csak Lucifer ragyogott teljes fényben, a többi haloványan, álmosan révedt le.

Svédországot akkor pillantottam meg először, mikor a hajnal pirosani kezdett és a nap felszállóban volt. Tehát itt vagyok, a svédek szép országában. Éjszakon, a lelkek

irányítója Tegnér, továbbá Nordenskjöld Nils, Adolf Erik, Andrée Salamon Ágost mérnök léghajós hazájában, Arnoldson Sigrid, az ezüstcsengésű, magas szopránhang adományával bíró svéd csalogány otthonában, akit mi magyarok is jól ismerünk; a művészlélek, dalának a szárnyán férközött a szívünkhöz. Megannyi tündöklő, a nemzet egyeteméből kiemelkedett csillag. Ez a nép tiszteli jeleseit, művészeit, a sorokba lelket öntő íróit és történeti nevezetességű férfait.

Malmönél nézzük Malmöhust. Bothwell volt ebben bebörtönözve, a szerencsétlen Stuart Mária harmadik férje.

Mindig örömmel léptem át egyes országok határát. Új föld, új nép, új szokások és erkölcsök. Kétszeres most az örömem, hogy a sarkköri országokban az éjfél napot megláthatom.

Milyen sok szépet és jót hallottam rólad szép Svédország, Sverige. A híred előre szárnyalt, asszonyaid hűségéről, dolgos kezéről, leányaid mesés erényességéről, piros arcáról és szöghajáról, férfi néped edzett izmosságáról, néped hihetetlen becsületességéről. Eljöttem lobogó reménységgel, megjöttem, hogy a szélességi fokokon fölebb hágva, megcsodáljam az éjfél napot, és főleg annak örülök svédek! hogy köztetek vagyok.

(Folyt. köv.)

Gábor elkeseredett kétségbeesése egy ízben ezekkel a szavakkal húzta meg a halálhangot: »Koldus nép, romlott intelligencia« nem tud megtartani egy nemzetet, hogy ebben az országban a mi lelkesítő és buzdító fáradozásunknak sikerült létrehozni egy olyan erőteljes nemzeti közvéleményt, amely az osztrák katonai követeléseknek megállást parancsolt, s a melynek ereje előtt meghátrálni volt kénytelen a 37 esztendő óta göggyében, telhetetlenségében korlátot nem ismerő soldateszka.

Ha az első alkalom, a mely az ujjászülett nemzeti öntudat sorompóba szállását előidézte, erejének nagyságáról ilyen fényes bizonyosságot tett, a legszebb reményekkel tekintet mindenki a jövőre, a melyben az immár kipróbált nemzeti közvélemény hatalmának tudatában fog ismét szembeszállani a nemzeti haladás útjában álló ellenséges tényezőkkel.

És éppen ezért áldatlan, kárhoztatandó munka, a mit azok végeznek, a kik támadva bennünket, a miért komoly, hazafias meggondolás és az esélyeknek aggodó mérlegelése után ezuttal letették az obstrukciónak fegyverét, melytől most sikert nem, hanem csupán szenvedést várhattunk a hazára, a mi tönkretételünkkel együtt, a kik az eszmének hirdetői, apostolai voltunk, tönkreteszik a hitet is, a mely az eszme iránt megszületett.

Higyjétek el kedves barátaim, hogy mint mindig, ezúttal is tiszta, önzetlen hazafiság volt forrása a magatartásnak, a melylyel előre tudtuk, hogy csak félreértéseket, gúnyolódást, meggyanúsításokat fogunk magunk számára szerezni. És ti ne álljatok a kételkedők sorába.

Itt függ dolgozószobámnak falán egy szent ereklye, amit jelenlévő barátaink Bajay Péter és Tüske János hoztak kedves megemlékezésül számomra zarándok-utukból. Egy-egy zöldgaly Thököly Imrének, II. Rákóczy Ferencnek és Guyon Richárdnak messze idegenben lévő sírjairól. Ime! Történetünk fekete gyászszal legteljesebb korszakaiból a reménység zöldjét tudták elhozni a csüggedő jelenkor számára. Ti is, ha visszagondoltok az elmúlt esztendőnek harcaira, ne csüggedést, ne reménytelenséget hozzatok belőlük, hanem a kötelesség szent érzését, hogy lankadatlan erővel törekedjünk megvalósítani azt, a minek kivívására erőinknek gyenge volta még képessé nem tett bennünket. És ez csak úgy lehet, ha egyek leszünk, ha erősek leszünk a hazaszeretet magasztos érzésében, és ekként biztosítjuk a boldog jövőt, a boldog új esztendőt magunknak, polgártársainknak és a hazának.

Legyen velünk ebben a törekvésünkben a Magyarok Istene!

A zajos tetszéssel fogadott beszéd elhangzásával befejezést nyert a bajai függetlenségi párt lelkes ujévi ünnepe.

A „Bajai Független Ujság” negyedik éve.

A közönséghez!

Örökös küzdelem, soha meg nem szűnő harc, rettegést nem ismerő szókimondás jelzi azt a mesgyét, melyet a Bajai Független Ujság az elmúlt 3 évben befutott. S hogy most újult erővel, el nem lankadt harci kedvvel és megnövekedett bizalommal nézünk az új esztendő elé, jól esik visszaemlékezni arra a közel három évi küzdelemre, a melyet lapunk a setétséggel és maradisággal vívott meg.

Amikor 3 esztendő előtt egy kisedd zászlót ragadtunk meg és lobogtattunk fennen, a melyre a független Magyarország megvalósulásához leggyorsabban vezető eszmék voltak írva — láttuk — tapasztaltuk ellenfeleink gúnyos, tamaskodó mosolyát, hallottuk a rólunk terjesztett hiob-híreket és akaratunkba vetett bizalommal néztük, mint számlálják rövidre szabott napjainkat. Három év mult el azóta, lapunk ma is fennál és

szívben, lélekben áthatva fennállásunk szükségességétől büszkén, fölényünk tudatával nézünk a hiob-hírvivők szemébe.

A zászlót ma is kezünkben tartjuk.

És ha ellenségeink, az igazszo ellen-segei utunkba sok akadályt is iparkodtak gördíteni, a zászlót mint hű zászlóvivők el nem ejtettük, görcsösen magunkhoz szorítottuk és fogadalmat tettünk, hogy ha bukni kell a zászlónak, mi is elbukunk vele.

„Akarj! Akarj élni, akarj győzni, akarj merni, akarj akarni.”

Ezek a szavak mélyen lelkünkbe vé-sődtek. Igen is akartunk élni, akartunk győzni, akartunk merni, és akartunk akarni — nem magunkért, a célért, a függetlenségi eszmék diadaláért.

A függetlenségi eszmékkel tele írott szent lobogót kitűztük a várra, a nemzeti küzdelem védővárára. Helyünket el nem hagyjuk, míg erőnk bírja.

Önérdék lapunk szerkesztésénél nem vezet, ezt ellenségeink sem foghatják reánk.

Magyar hazafiságunk minden erejével szolgálatába álltunk azon eszméknek, amelyeket egy Kossuth Lajos zendített meg . . .

Ettől bennünket nem riaszt vissza semmi, senki, sem rosszakarat, sem hazudság, sem rágalom. Haladunk azon az uton, melyen célunkat elérni véljük.

Leszünk, akik voltunk, független szó-kimondó ujság! !

Ujesztendő előtt hangzatos frázisok helyett ennyit tartottunk szükségesnek elmondani magunkról, — a mi közön-ségünknek.

Bizalommal fordulunk hozzá, hogy erősítse, buzdítsa támogatásával a mi harcunkat, melynek szerény, de félelmet, elvtelenséget nem ismerő közkatonái voltunk, vagyunk és leszünk!

A szövetkezésről.

A megélhetési viszonyok évről évre mindig több és több gondot okoznak az ország lakosságát túlnyomó részben képező kiskgazdáknak. A szőlőt pusztító phyloxera, az állatállományt megtizedelő tüdő- és sertésvész az elemi csapások egymásutánja stb. kiszámíthatlan kárára vannak a gazdaközönség, ezzel együtt az egész magyar hazának. A gabona-termények alacsony ára és azok kevésbé jövedelmező volta, a nyomornak legnagyobb okozói. Ily körülmények között nem csoda, ha lépten nyomon fülünkbe hatol azon panasz, hogy nagy az adó, nehéz a tisztességes megélhetés, sok a kiadás stb. Mint ilyen nem képes a nép esetleges fizetési kötelezettségének eleget tenni, hitelképessége is csökken, és veszélyeztetni őt a tönkremenés. Ezt — sajnos — tagadni alig lehet. Ezen körülményeknek rendszerint szomorú következményei vannak. Sokan kíváncsi dörögés által vélnék magukon segíteni. Mily borzasztó sokszor itt is a csalódás! Mások a dologtalanság, munkakerülés, korhelykedés, s szesz italok mértéken túli élvezésének adják magukat. Ezen bajok már most is annyira elterjedtek, hogy megdöbben rá a jobb érzésű ember.

Aki mindezt látja s maga még ép lélekkel bír, ha népét és hazáját szereti,

az azt fogja tenni, a mit tenne akkor, midőn egy néppel telt hajó sülyedését látná — azaz mentéshez lát. Minthogy egy ember sokkal szemben vajmi keveset tehet, mindannyiunknak a mentéshez kell látnunk, ha nem akarunk a végpusztulásnak szemlélői lenni, esetleg velők együtt sülyedni. Itt bebizonyul azon közmondás, mely szerint „Egyesülésben rejlik az erő.” Csakis egyesülés által segíthetünk embertársainkon. Ha a népnek vannak kötelességei, melyeket teljesítenie kell, akkor legyünk azon, hogy kötelességérzete kifejezésre is jusson, hogy oly módot és alkalmat nyujtsunk neki, mely által anyagi helyzete javul és létkérdése kevező megoldást nyer.

Az ügy iránt érdeklődők láthatják, mert nap-nap után kell tapasztalniok, hogy ezen mostoha viszonyok kétségte-lenül a kisbirtokosokat sujtják legérzé-kenyebben, ha pedig kutatjuk az okokat, miért leginkább őket, kik aránylag szegényebbek, mint a jobb módu nagy-birtokosokat, azon tapasztalatra jutunk, hogy az arra hivatott egyének vajmi keveset foglalkoznak a nép ezen zömével, sőt találkoznak olyanok, kik fenhangan hirdetik: nem kell a parasztot kitanítani, oktatni, hisz ugy jó ha buta. Ez a vizet saját malmára hajtó okoskodás.

A tanult osztály érettebb elemei okulva a már tapasztalt szomorú esete-ken, minden lehetőet elkövetnek, hogy a köznépnek a haladás utját megnyis-sák és édes hazánk határain belül szá-mukra jó jövőt biztosítsanak. Miként a kereskedők, iparosok stb. egyesülés, szervezkedés által iparkodnak és tudtak maguknak bizonyos kedvezményeket ki-vívni, épp ugy az egyesülés az, mely a kiskgazdák érdekeit megvédi a káros befolyások ellen. Azon legyünk, hogy ezek összeállva, egy egészszé tömörülve szövetkezeteket alakítsanak, mely szö-vetkezetek célja számokra mindazon eredményeket biztosítani, melyektől exis-tentiájok függ.

Sokra jó a szövetkezés. Hogy mi mindenre, azt röviden úgy lehet meg-magyarázni, ha azt mondom: a mit a nagybirtokos maga erejéből meg bir tenni, azt a kiskgazda is elérheti — szö-vetkezés által. Szövetkezés utján olcsó hitelhez, bevásárlási forrásokhoz juthat a kiskgazda, szövetkezés utján jobban gaz-dálkodhatik és értékesítheti mindennemű terményét.

Ha lelkes és ügybuzgó férfiak a szö-vetkezet eszméjét felkarolnák és ma-gukévá tennék, nem nagy nehézséggel járna eleinte legalább a nagyobb köz-ségeken ilyeneket alakítani s meg va-gyok róla győződve, hogy annak áldá-sos voltát a többi is belátva, ugyanily irányú működést kifejtve, ezen intézmény mindig nagyobb tért hódítana magának, végül az egész vármegye és így tovább-tovább az egész ország területére ki-terjeszkednének.

A szövetkezetek nemcsak segítenek, hanem jó erkölcsökre is nevelnek — megtanítták a népet takarékosagra. A becstelen gazda ily szövetkezetek kebe-léből kirekesztetik. A szövetkezetek las-sankint a falu jobbjából és szorgalma-saiból egy erős gyűrűt képeznek, kik egymást kölcsönösen segítik és támogat-

ják. Így szaporodnak a munkaszerető gazdák és emelkedik vagyonuk, az uzso-rásokra nézve pedig egyszer s minden-korra elrekesztetnek az ajtók.

Külföldön, de különösen Német-országban nagyon elterjedtek a szövet-kezetek, hol a szegény emberek gond-viselésnek tartják őket, mert megmentik az érdemest a bukástól és meggátolják, hogy nyomorba jusson. Hogy országunk népe más művelt államok népével kiáll-hassa a versenyt, szükséges oly eszkö-zök után kutatnunk, melyek által erre képesek lesznek. Ily hathatós eszközök ismét nagy részben a szövetkezetek. Ezek útján nemcsak magunkon, hanem felebarátunkon is segítünk, mert mig egyik olcsóbb hitelhez juttatja, addig a másik előnyös vásárláshoz segíti, a harmadik pedig fáradozásának gyümöl-csét kellően értékesíti. Ezek jólétet, ál-dást és békességet hoznak a nép közé.

Alakítsunk tehát a nép érdekében szövetkezeteket, mert ha ezt teszszük, hazafias dolgot végzünk. A nemzet csak ugy lehet erős, ha legutolsó polgárának is megvan a biztos existenciája, ha nem terheli adósság, nem küzd a nyomorral és látja, hogy a köznép sorsát az arra hivatott egyének nagyon is szívükön viselik.

Hesz Márton.

Közgyűlés.

Baja város törvényhatósági bizottsága 1904. évi január hó 7-ik napján délután 3 órakor rendszerinti közgyűlést tart a következő tárgysorozattal:

1. A polgármester időszaki jelentése a köz-igazgatás állapotáról.
2. Nagym. gr. Tisza István miniszterelnök úrnak köszönő leirata a törvényhatóság üd-vözlő feliratára.
3. A nagym. m. kir. Belügyminiszteriumnak leirata az 1904. évi költségeloirányzat jóvá-hagyása tárgyában.
4. A közigazgatási bizottságba 5 tagnak megválasztása.
5. A számonkérőszék két tagjának meg-választása.
6. Az igazoló választmány ujjaalakítása.
7. A loavató bizottság ujjaalakítása.
8. A borellenőrző bizottság ujjaalakítása.
9. A gyámpénztárt vizsgáló bizottság 2 tagjának megválasztása.
10. A róm. kath. iskolaszéknek ujjaalakítása.
11. A kereskedő- és iparostanonciskolai bizottságnak ujjaalakítása.
12. A városi tanácsnak előterjesztése a községi munkás segélyalap véleményező bi-zottságának ujjaalakítása iránt.
13. Ugyanannak jelentése a bajai takarékpénztárba elhelyezett árvapénzek 30%-ának a bajai kereskedelmi- és iparbanknál leendő elhelyezése tárgyában.
14. A színügyi bizottságnak javaslata ál-landó színház építése tárgyában.
15. A városi tanácsnak jelentés a szivaty-tyús közutak kezelési vállalatának biztosí-tása iránt megtartott árlejtés eredményéről
16. Ugyanannak jelentése a szegényház kenyérszállítási vállalatának biztosítása iránt megtartott árlejtés eredményéről.
17. Ugyanannak jelentése a városi téglá-és cserépegetési jog haszonbérbe adása iránt megtartott árverés eredményéről.
18. Ugyanannak jelentése a városi közle-gelőik célszerűbb kihasználása tárgyában.
19. Tolnavármegye közönségének átirata a budapest-boszniai összeköttetés, továbbá a vukovár-samacsi csatorna létesítése és a Duna Passau fölötti részének szabad hajózhatása érdekében az országgyűlés képviselőházához intézett felterjesztésének pártolása iránt.
20. Ugyanannak átirata a politikai vesz-e-getések megbüntetésére tárgyában az igazság-ügyminister úrhoz intézett felterjesztésének pártolása iránt.

21. Baranyavármegye közönségének átirata a külső gazdasági cselédek szolgálati, felmondási és szegődési viszonyairól szabályrendelet alkotása iránt.

22. Sopronvármegye közönségének átirata a gazdasági egyesületek hivatalos levelezésére a postai díjmentesség engedélyezése tárgyában a kereskedelemügyi miniszter úrhoz intézett felterjesztésének pártolása iránt.

23. A »magyar szőlősgazdák országos egyesületének« átirata az egyesület alapító tagjai sorába leendő belépés iránt.

24. A Mátéháza pusztai haszonbérletieknek kérvénye a haszonbérleti szerződések módosítása iránt.

25. Diamant Lajos kórházi szállító és társainak számlái a kórház részére pótlólag megrendelt ruhaneműek és konyhaberendezések utáni követeléseik utalványozása iránt.

26. Rózsahegyi József kérvénye a városi bérházban bérben bírt 8. számú bolthelyiség bérletének meghosszabbítása iránt.

Netán utólag még beérkező és szabályszerűen közzé teendő egyéb tárgyak.

Előfizetési felhívás!

A „Bajai Független Ujság”

előfizetési ára:

Egész évre . . . **6 K** — f

Fél „ . . . **3 K** — f

Negyed évre . . . **1 K 50 f**

Egy szám ára **12** fillér.

Baja, 1903. december 25.

A „Bajai Független Ujság”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

HIREK.

A bajai jótékonycélú leányegylet 1903. dec. 26-án, karácsony másodnapján tartotta meg műkedvelő előadással egybekötött szokásos táncvigalmát, mely bár látogatottság tekintetében, mögötte maradt az előző évek tradicionális sikerének, de úgy az előadás magas színvonala, mint az anyagi eredmény szempontjából méltán illeszkedik a leányegyleti multságok legjobbjai közé. Elsőben a »Szálka« című egy felvonásos vígjáték került színre, melynek női főszerepében *Schwarz Elza* urhölgy (Iren) jeleskedett, és talpraesett játékaival, ügyes alakításával nagy hatást ért. Klementint a tűzről pattant szakácsnét *Rosenberg Adrien* urhölgy személyesítette a tőle már megszokott ügyes, eleven, értelmes játékokban, melylyel nem egyszer nyílt színen is zajos tapsokat aratott.

Szabó járásbíró *Szirmai Jenő* úr, Dr. Kalmárt pedig *Szász János* ur jellemezték ügyes vonásokkal.

Utána a »Hófúvás« című Szomaházy-féle szellemes vígjáték következett. *Schlieszer Margit* kisasszonyt illeti első sorban elismerés »Terka« szerepében. Kivüle *Szász János* ur mint Entzenthal utazó mindenkit kacagtató előadásával valóságos cabinet-alakítást nyújtott. Méltán illeti dicséret *Milkó László* urat a postatiszt, úgyszintén *Öler Gyula* és *Öler Arthur* urakat kisebb szerepökben.

A rendezés nehéz munkáját *Dr. Hermann Adolf* ur végezte az ő szokott rég kipróbált routinjával. Mindkét előadás után úgy a szereplőket, mint a rendezőt zajos ovációkban részesítette a közönség. Az előadást reggelig tartó tánc követte.

Eljegyzés. *Trafikánt Károly*, az «Unio» vas-és bádoggár részvénytársaság hivatalnok, eljegyezte *Rockenstein Viktor* bájos leányát, *Renét*.

Házasság. *Beck Adolf* helybeli szabómeister kedden vezette oltárhoz *Kuliner Zseni* kisasszonyt.

A kitüntetett tanoncok. Mult számunkban megemlítettük, hogy karácsony másnapján csinos ünnepség keretében adják át az ipartestületben a kitüntetett iparostanoncoknak a szegedi munkakiállítás díjait. A tanoncokhoz buzdító beszédet *Czernay Imre* elnök mondott.

A Drakulics-ügy. Drakulics Pál országgyűlési képviselő botlásai akcióra készítették zombori választóit. A szabadkai botrányból kifolyólag egy nyilatkozatot szerkesztettek, melyet eddig körülbelül ezer választó irt alá, s amelyet úgy aláírva, falragaszok útján tesznek közzé.

Ezzel azonban nem elégsznek meg, hanem ugyancsak e nyilatkozatot felküldik a képviselőház elnökének és a szabadelvű-párt elnökének is.

A nyilatkozatot ma küldték meg lapunknak. Szó szerinti szövege a következő:

NYILATKOZAT.

Dr. Drakulics Pál Zombor szab. kir. város országgyűlési képviselője, mind politikai, mind társadalmi botlásai oly mérveket öltenek, hogy az egész ország figyelméinkre, választókra irányul; s nehogy a közvélemény elítéljen bennünket azért, mintha szó nélkül túrnánk ennek az embernek botrányos, kihívó és megfélemlítésre irányított magaviseletét; s nehogy azt higgye a világ, hogy mi vele bármi tekintetben szolidarisak vagyunk, mi alulírottak, mint választók, ezennel kijelentjük, hogy:

Dr. Drakulics Pált Zombor város képviselőjére méltatlannak tartjuk, úgy társadalmi, mint politikai magaviseletét elítéljük s tőle a bizalmat ezenel megvonjuk.

Zomborban, 1903. december hóban.

Drakulics zombori választói azt hiszik, hogy ezen nyilatkozat, s az ellene tovább folytatandó akció képviselőjüket lemondásra fogja kényszeríteni.

A Bajai Kereskedő Ifjak Egylete — mint értesülünk, február hó 6-án nagyszabású estélyt szándékozik rendezni.

Eljegyzés. *Hahn Kálmán* helybeli szénkereskedő eljegyezte *Hirschler Malvin* kisasszonyt.

A mi közbiztonságunk. Városunk közbiztonságát a legjobban jellemzi az az eset, a mi egy helybeli úri házban megesett. Egy Erzsébet királyné-utcai úri ház cselédje kiment a kapu elé, abban a pillanatban előtte termett egy legény és arcul ütötte. A cseléd lármázni kezdett, erre berontott a legény a házba és ordított. A lármára kijött a ház gazdája és kiutasította a toladót. Erre a betolakodott jövevény a ház gazdáját is mellbe ütötte. Már igazán tarthatatlan állapotok ezek. A Belváros kellő közepén nem jut nappal rendőr, hogy megvédje az embereket hasonló támadásoktól!

Elgázolás. Szombaton este baleset történt a főtéren. A takarékpénztár épület előtt, a Bruck Pál-féle fűszerüzletnél egy ember a kocsúton akart keresztül menni. Ebben a pillanatban jött gyors hajtással egy paraszt szekéré s a boldogtalan embert elgázolta. Több sérülést szenvedett. Jó volna, ha a rendőrség intézkednék, hogy ne csak a bérkocsik, hanem a fuvaros szekerek is el legyenek este látva lámpákkal. Főleg pedig meg kellene akadályozni az oktan gyors hajtást.

Könyvelő választás. A bajai ipartestületi hitelszövetkezethél lemondás folytán megüresedett a könyvelői állás. A megejtett választásnál *Moder Alajos* városi végrehajtó választotta meg.

Városi téglagyarak. December hó 29-én volt a városi téglagyarak bérletére az árverés. Ez alkalommal a városi téglagyarakat ismét a régi bérlő bérelte ki.

Lovretityot leszurták. Az alsóváros közismert réme: *Lovretity* végzetes kimulásától adunk hírt. Ezt a garázda legényt, aki rakoncátlan viselkedésével az egész alsóváros békéjét feldulta és aki az utóbbi időkben a bíróságoknak is állandó alakja volt, folyó hó 1-én éjjel rövidesen el tették láb alól. Egy szállásvárosi korcsmában több legényvel szokott modora szerint kötözködött, a minék a vége az lett, hogy eddig még ismeretlen tettesek leszurták. *Dr. Beczásy Gyula* még az éj folyamán a halálozás beálltát konstata, másnap d. e. *Dr. Hetényi Pál* a szükséges vizsgálati lépéseket fogatosította.

Lakozás. A bajai ács ifjúság 1904. január hó 17-én, vasárnap, a »Bárány Szálloda« nagytermében, saját alapja javára, »Lakozás«-t rendez. Bővebbet a kibocsájtandó meghívók.

A névmagyarosítás céljaira a Casino (*Hesser Gyula* ügyvéd 20 kor. hozzájárulásával) 50 koronát adományozott. A Kölesönös Segélyező-Egylet pedig ugyanezen célra 10 koronát szavazott meg.

Jótekonyság. *Weress Ilona* kisedóvónő által rendezett karácsonyi ünnepély alkalmával felülfizettek: *Vojnits Dániel* apát 11 kor. 70 fill., *Hesser Gyula* ügyvéd 2 kor., *Dr. Koller Imréné* 1 kor. 40 fill., *Dr. Nyilasi Raymond* 1 korona 40 fillér, *Pölöskei Kornél* 1 korona 40 fillér, *Oehler Ilonka* 1 korona, *N. N.* 80 fill., *Posch N.* tisztelendő 40 fill., *Kürtösi* 40 fill., *Kovács Dezső* 40 fill., *Vunderlich N.* 20 fill., *Macskásy Sándorné* 40 fill., *Fischer Pál* úr függöny rojtot volt szíves ajándékozni. A páztorjátékok 98 kor. 70 fillért jövedelmeztek tisztán, s így a felülfizetésekkel együtt 112 koronával gyarapodott a plébánia templom kifestésére szánt összeg.

Táncmulatság akadályokkal. *Pohl Gáspár* és neje, *kunbajai korcsmárosok* állottak a törvényszék előtt hivatalos hatalom ellen elkövetett erőszakkal vádolva. *Pohl* a járás főszolgabírójától engedélyt kapott, hogy pünkösd vasárnapján táncmulatságot tarthasson. Ebben azonban a község bírása egy községi rendeletre hivatkozva, a főszolgabírói engedély dacára is meg akarta akadályozni. *Volitz József* rendőrfővezetőt küldte a korcsmába azzal a parancscsal, hogy *Pohl* szüntesse be a táncmulatságot. *Volitz* azonban nem imponált. Erre négy rendőrrel jött vissza, hogy szétkeresse a táncolókat. Ez sem sikerült neki, mert *Pohl* és felesége kitették a korcsmából. Ez volt a hivatalos hatalom ellen elkövetett erőszak, melyben azonban a törvényszék s mai tárgyalás után a vádlottakat nem találta bűnösöknek, mert ők csak a főszolgabírói engedéllyel szemben jogtalanul akadékoskodó rendőröknek adták ki az utat.

Szocialisták megyei gyűlése. A Bácsbodrog megyei szociál demokráta szombaton tartották Szabadkán megyei gyűlésüket. A bajai pártszervezetet *Pock Nándor*, az általános munkásképző-egylet elnöke képviselte. A gyűlésről szabadkai lap társaink a legnagyobb dicsérettel és elismeréssel szólnak.

Sötét bűn. Egy szép, fiatal asszony halálával sötét bűn elkövetője került az igazságszolgáltatás kezébe, kinek, Isten tudja hány szép élet elpusztítása nyomja már is lelkét. De most hurokra került a bestia s elveszi méltó büntetését. — *Eimweiler János* Rasztina pusztai lakos szép 26 éves felesége szombaton rémítő kínok között meghalt. A falubeliek suttogva beszéltek, hogy bűnös mütét áldozata lett. Persze a csendőrök is meghallották ezen hírt s nyomozni kezdtek. Megkerült hamarosan a sötét bűn elkövetője is, egy Szántova községi szülésznő. A súlyos bűntény nyomozására megjelent a helyszínen *Dr. Rácz Károly* h. vizsgálóbíró, aki energikus nyomozásával felderítette a titkos bűn minden pházisát és szereplőit. A vizsgálatot megerősítette különben *Dr. Beczásy* és *Dr. Kuzmann* törvényszéki boncolata, mely által igazolva lett, hogy a szegény asszony csakugyan bűnös operáció áldozata lett.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai *Dr. Lehman* arckenőcs, mely pár napi használat után megifjítja az arcbőrt eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőratkát (Mitesser.) Egy tégely ára 1 korona, csak nevem és arképemmél ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati Emil** városi gyógyszerháza a Szent-Háromsághoz Baján.

Verseny a fővárossal! Sternfeld Vilmos diszmű kereskedő, kinek jó ízlése ismeretes a közönségnél ebben az évben különösen kitüntette magát, és a közönségnek kellemes meglepetése lesz azt a nagy és izlésteljes árukatárt megtekinteni, melyet a karácsonyi és ujévi ajándékok számára beszerzett. Meg lehet győződni, hogy ott, úgy gyermekek, mint nők és férfiak részére alkalmas tárgyak találhatók, a mik valóban a fővárossal versenyezhetnek. *Majolika*, porcellan étkező terítékek, *Berndorfi-féle* Chinaezüst, bronzáru, faáru, dísz-és virág kosarak, fali díszek, *Ditmár-féle* asztali és függőlámpák és gyermekjátékok legnagyobb választékban kaphatók.

NYILT TÉR.

Ezen rovat alatt közlöttekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Tekintetes

Klauber Salamon

biztosítási főfelügyelő urnak

Baján, Attila-utca 16.

Tartozó köteletségemnek tartom ön iránti hálámnak kifejezést adni azon alkalomból, hogy istenben boldogult férjemet rábeszélni szíveskedett arra, hogy életét az ön közvetítésével biztosítsa. S így önnek köszönhetem, hogy boldogult férjem gyászos elhunytakor, biztosítása egy éve után a biztosított összeget hiánytalanul megkaptam.

Miért is az ön által képviselt intézetet, mint a leghízelibbat mindenkinek a legmelegebben ajánlom.

Özv. Goldstein Márkné.

Igen tisztelt Klauber úr!

A legnagyobb köszönettel tartozom önnek azért, hogy istenben boldogult férjemet halála előtt rövid idővel életbiztosítás kötésére rábirta. Köszönettel tartozom azért is, hogy a biztosított összeg minden akadály nélkül rövid idő alatt kifizettetett.

Baja, december hó.

Özv. Krausz Jakabné
szül. Weisz Lina.

Tekintetes Klauber Salamon úrnak
Baja.

Az ön rábeszélése folytán biztosította férjem az életét. Ezt az apátlanul maradt családra nagy jótéteményt köteletségemnek tartom itt a nyilvánosság előtt megköszönni.

Tisztelettel

Özv. Feigenbaum Adolfné.

LEGJOBB a dr. Forti-féle

SEBTAPASZ.

Még eddig semmiféle tapasz nem érte el ennek a jó hatását!

Forti László eredeti gyártmánya

Rendkívüli gyógy- és fájdalomcsillapító hatása mindennemű **sebeknél, égéseknél, daganatoknál** stb. Azonnal csillapítja a fájdalmat, oszlatja a daganatot és rögtön gyógyítja a sebet anélkül, hogy vágni kellene. A női **emlőgyulladásnál** biztos eredménnyel alkalmaztatik. Ára 2 kor., kisebb 1 kor. és a legkisebb 70 fillér. Kapható a gyárban, **Forti László** Budapest, II. ker. Iskola-utca 24. szám és a főraktárban Budapest, **Török József** gyógyszertárban, Király-u. 12., valamint **Budapesten minden** és a vidéken a nevezetesebb gyógyszertárakban.

Az eredeti dr. Forti-féle sebtapasz külső csomagolásán, mely

F. L. betűvel van lepecsételve, az itt is látható védjegyet, sajátkezű aláírását a budapesti kereskedelmi és iparkamara 6080/1899 sz. végzésével megerősítette.

A számtalan értéktelen és ártalmas utáztatok arra indítottak, miszerint az utáztó ellen a törvényes lépéseket megtegyem és ezek alapján a budapesti büntető kir. járásbíróság 1899. június 30-án kelt B XI/2. számú végzésével a tapasz hamisítóját, Fort Györgyöt, a tapasz további készítésétől szigorúan eltiltotta és elítélte.

10-6

Forti László

Legjobb fűtőanyagok:

Tatai tojás-szén,

Budapesti gázgyári

dió-kokszi!

Kapható:

özv. Spitzer Simonné és
társa fűtőanyag üzletében.

Keresek egy az

irnok-végrehajtói

teendők végzésére képes egyént. Javadalmazása évi 600 (hatszáz) korona, havi utólagos részletekben. Kérem ezen nem rendszeresített állást elnyerni óhajtokat, hogy koruk, iskolai képzettségük, eddigi alkalmaztatásuk és erkölcsi viseletükről szóló okmányait nekem küldjék meg.

Baracskán, 1903. dec. 22.

Muró Ambrus,

községi jegyző.

3-2

Egy ügyes segéd

a rövid, galanterie és szövött-árú szakmából vidéki nagykereskedésben FELVÉTETIK. — Ugyanott egy **utazói állás** is betöltendő

Cím a KIADÓHIVATALBAN.

Zongorák,

Cimbalmok,

Hegedűk

csakis
első rangu
gyártmányok

Wagner
Antalnál
BAJÁN.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —

A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szihat.

Legjobb valódi francia szivarkapapir és szivarkahüvely kapható az ország minden különlegességi árúdjában.

Intelligens ügynökök

igen jó jövedelemre tehetnek szert. Hol? — megmondják a kiadóhivatalban.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy vendéglő helyiségemben minden **vasár- és ünnepnapokon** valamint **minden csütörtökön** a jó hirnevű

Dankó Lajos zenekara

fog játszani.

Kitűnő ételekről és italokról gondoskodva lesz.

A t. közönség szives pártfogását kéri

Preimayer Pál
vendéglős.

● Pártoljuk a honi ipart! ●

A legjobb

Író ténták „STELLA” védjeggyel

Másolható ténták „STELLA”

Szines ténták „STELLA”

Tusoldat „STELLA” védjeggyel

készülnek a „STELLA” vegyészeti gyárban

— B U D A P E S T E N . —

Főraktár:

Ifj. WAGNER ANTAL papirkereskedésében

— ● B A J A . ● —

52-31

● Pártoljuk a honi ipart! ●